Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	M.R. Moonen	**Datum**	30 november 2021
Doorkiesnummer	030 - 28 64974	**Kenmerk**	9506484
E-mail	m.moonen@utrecht.nl	**Onderwerp**	Halfjaarlijkse voortgang voorschoolse educatie
Bijlage(n)	1 (onderaan bijgevoegd)	**Beleidsveld**	Onderwijs, Jeugd en Jeugdzorg, Volksgezondheid

Geachte leden van de raad,

Wij rapporteren sinds de harmonisatie van de peuterspeelzalen, voorscholen en de kinderopvang halfjaarlijks over de bereikcijfers van de voorschool aan uw raad. In deze brief gaan wij eerst in op de ontwikkeling van de bereikcijfers het afgelopen half jaar (peildatum 1 oktober 2021) en op de voortgang van de ingezette interventies waarover wij u in eerdere raadsbrieven hebben geïnformeerd. Vervolgens gaan we in op een aantal actuele ontwikkelingen die impact hebben op de voorschoolse educatie.

Huidige deelname van peuters aan voorschoolse educatie
Ten opzichte van april is het stedelijke bereikcijfer met 1%-punt toegenomen tot 69% (zie bijlage 1). Uit de wijkcijfers blijkt dat het bereikpercentage in de wijken Overvecht, Zuid en Zuidwest lager ligt dan het stedelijk gemiddelde van 69%. Waarbij het cijfer voor Overvecht een lichte stijging laat zien, maar voor de wijken Zuid en Zuidwest een daling geldt ten opzichte van april.

Zoals ook aangegeven in de raadsbrief van juni 2021 is, mede als gevolg van de wetswijziging van de harmonisatie en de COVID-19 maatregelen, de deelname aan voorschoolse educatie lager dan we zouden willen. We zien een lichte stijging van het percentage kinderen dat is aangemeld en deelneemt aan de voorschool, mede dankzij de extra interventies die we de afgelopen periode hebben ingezet en nog steeds inzetten. Die inzet blijft hard nodig om zoveel mogelijk kinderen een plek te geven die extra ondersteuning kan bieden in de ontwikkeling.

Wat maakt dat ouders hun kind niet aanmelden voor de voorschool?
Zoals we in de raadsbrief van december 2020 hebben aangegeven, geven ouders diverse redenen op waarom zij hun peuter niet aanmelden bij de voorschool. Zo gaat een deel van deze peuters naar de reguliere kinderopvang omdat ouders werken en hele dagen opvang nodig hebben. Daarnaast gaan peuters naar een medisch kinderdagverblijf of verhuist een deel van de kinderen of zien ouders geen meerwaarde in voorschoolse educatie. Voor een ander deel van de ouders is er vaak niet één

eenduidige reden, maar gaat het om een stapeling van verschillende argumenten. De hoogte en onduidelijkheid van kosten speelt hierbij soms een rol, maar ook de administratieve handelingen vormen een drempel voor ouders. Zo moeten ouders sinds de harmonisatie kinderopvangtoeslag aanvragen of een bewijs aanleveren dat zij hier geen recht op hebben.

Interventies om het bereik te verhogen
In de raadsbrieven van december 2020 en juni 2021 hebben we aangegeven welke interventies en acties we inzetten om het bereik van de voorschool te verhogen. Extra inzet blijft nodig om zoveel mogelijk peuters een goede plek te kunnen bieden voor hun ontwikkeling. Hieronder laten we zien welke interventies we inzetten om zoveel mogelijk kinderen met een risico op taal- of ontwikkelingsachterstand aan de voorscholen te laten deelnemen.

- *Contactmomenten met ouders*

Ouders hebben behoefte aan hulp en ondersteuning ‘dichtbij’, van iemand waarop ze durven vertrouwen. Team Toeleiding is hiervoor toegerust, maar vanwege COVID-19 restricties waren er lange tijd geen tot nauwelijks fysieke contactmomenten mogelijk met ouders. Sinds oktober zijn de inloopspreekuren door de toeleiders bij de jeugdgezondheidszorg in de wijken weer gestart. Wij verwachten dat deze laagdrempelige ondersteuning een positief effect heeft op het bereik. Wij hebben in deze periode gezien dat deze momenten zo belangrijk zijn dat we er alles aan doen om deze door te laten gaan, met inachtneming van de maatregelen.

- *Digitaal uitwisselingssysteem*

Het aanbestedingsproces voor een digitaal uitwisselingssysteem is in de zomer afgerond. Het systeem wordt op maat aangepast en er wordt op dit moment gewerkt aan een koppeling tussen het gemeentelijke systeem en de systemen van de aanbieders van voorschoolse educatie. Zodra deze koppelingen tot stand zijn gebracht kan de testfase starten. Het streven is dat we in april 2022 gebruik gaan maken van dit systeem. Hiermee hebben zowel de toeleiders als de aanbieders van voorschoolse educatie op ieder moment een accuraat beeld van de stand van zaken per kind en welke partner aan zet is.

- *We verstevigen de samenwerking binnen het toeleidingsproces*.

Eerder informeerden wij u ook dat onder leiding van een procesbegeleider een verbetertraject gestart is om de toeleiding te versterken en het bereik te verhogen. De aanbieders van voorschoolse educatie en de Jeugdgezondheidszorg (waaronder de toeleiders) brengen gezamenlijk het werkproces in beeld en verbeteren dat waar nodig. Alleen al het samenwerken aan verbeterkansen helpt om elkaar beter te leren kennen en vinden. Wij zien nu bijvoorbeeld betere samenwerking tussen de planners van de voorschool locaties en de toeleiders van de Jeugdgezondheidszorg. Toeleiders bieden ondersteuning wanneer het aanbieders niet lukt om contact te krijgen met ouders of er andere drempels bestaan.

Zodra de COVID-19 maatregelen het toelaten, starten we in Overvecht met een pilot met een inloopspreekuur op locatie van de voorschool. Een toeleider vanuit de Jeugdgezondheidszorg en een planner vanuit de betreffende voorschoolaanbieder helpt ouders op de voorschoollocatie bij de aanmelding. Voor het ondersteunen van het invullen van de belastinggegevens intensiveren wij de samenwerking met de partners in de stad (onder andere sociaal raadslieden). Daarnaast heeft Kind&Co Ludens voorgesteld om vanuit de regiodeal Overvecht op nader te bepalen locaties in Overvecht een pilot te starten met het aanbieden van voorschoolse educatie vanaf twee jaar. Wij staan hier op zichzelf positief tegenover en gaan hierover in gesprek, waarbij de relatie tot andere pilots en partners in de wijk wordt meegewogen.

- *We continueren de inzet op heldere en gerichte informatieverstrekking aan ouders vanuit de jeugdgezondheidszorg.*

Sinds juni ontvangen alle ouders van kinderen met een advies voor de voorschool, bij het 14 maanden consult van de jeugdgezondheidszorg, een welkomsttasje met positieve en duidelijke uitleg over de voorschool en hoe zij zich kunnen aanmelden.

Ontwikkelingen die impact hebben op de voorschoolse educatie
Naast deze concrete interventies die we doen om het bereik te vergroten, zien we een aantal relevante ontwikkelingen die impact hebben op de voorschoolse educatie. Hieronder beschrijven we die, geven we een duiding en lichten we toe hoe we hiermee werken.

Ontwikkelingen rondom het jonge kind
Onze partners rond het jonge kind zien momenteel een toenemend aantal jonge kinderen (2,5-6 jaar) waar zorgen over zijn. De aanbieders van voorschoolse educatie geven aan dat zij niet alle kinderen de ondersteuning kunnen bieden die zij nodig hebben, doordat zij meer kinderen op de groepen krijgen die opvallen in hun achterstand in spraak-taal en daarbij externaliserend gedrag vertonen. De voorscholen bieden middels VE ‘plus’ subsidie extra begeleiding aan deze kinderen en extra coaching van pedagogisch medewerkers, maar dit lijkt niet voldoende. Door de COVID-19 maatregelen zien we in het algemeen een complexere zorgvraag bij gezinnen en kinderen. De aanvullende jeugdhulp partijen zien een toenemende vraag naar dagbehandelgroepen voor jonge kinderen en mede door een lange wachttijd ontstaan hierdoor knelpunten. We zijn veel in gesprek met de partners (aanbieders voorschoolse educatie, Lokalis, de Jeugdgezondheidszorg, het samenwerkingsverband, Spoor030 en KOOS) om deze toenemende zorgen en signalen te duiden. Samen met hen bekijken we wat er extra nodig is om deze kinderen en gezinnen te ondersteunen. We benutten hiervoor ook de (financiële) mogelijkheden vanuit Versneld Vernieuwen (zie brief Versneld Vernieuwen 30-11).

Hoe zetten wij hierop in:
- We zoeken naar oplossingen om de druk op de groepen in de voorschool te verlichten, zodat kinderen op de voorschool kunnen blijven. Dit gebeurt enerzijds door te kijken wat de aanbieders hierin zelf kunnen doen, door bijvoorbeeld het inzetten van extra medewerkers op de groep. Anderzijds kijken we hoe de kernpartneraanpak VE beter benut kan worden en kernpartners tijdig in het proces worden betrokken. Een concreet voorbeeld is het eerder betrekken van de kernpartners wanneer er zorgen zijn bij/na het consult bij de jeugdgezondheidszorg.
- Sinds de zomer zijn de tweejaarsconsulten bij de jeugdgezondheidszorg weer fysiek, tenzij de jeugdverpleegkundige inschat dat dit niet nodig is en (beeld)bellen voldoende is. Ook nu corona op het niveau ‘ernstig’ zit, behouden wij deze werkwijze om te borgen dat we spraak-taalontwikkeling en eventuele ontwikkelingsachterstand tijdig in beeld hebben.
- We zoeken actief naar oplossingen voor kinderen die nu op een wachtlijst staan voor een dagbehandelgroep. Er wordt meer ambulante ondersteuning ingezet binnen deze gezinnen. We verkennen de mogelijkheden voor kinderdagverblijf ‘plus’ groepen om kinderen en gezinnen dichtbij en in de eigen wijk een passende plek te bieden. Ook staat er een gesprek gepland tussen zorgaanbieders om de wachtlijst per organisatie beter te duiden in aantallen en samen te zoeken naar passende oplossingen.

Personeelstekort in de kinderopvang
De kinderopvang, waaronder de voorschool, kampt met een steeds groter personeelstekort. Dit beeld is landelijk terug te zien, ook bij de overige G4 steden. Deze tekorten zijn dermate nijpend dat de continuïteit en uitbreiding van de groepen in het geding komt. Hierdoor moeten kinderen in sommige

wijken langer wachten voordat zij kunnen starten bij de voorschool. Het regelen van afdoende personeel en het voldoen aan wet- en regelgeving is de verantwoordelijkheid van de aanbieders in de kinderopvang. De aanbieders zijn in gesprek met het ministerie van SZW over de aanhoudende personeelskrapte en de uitdagingen die dit met zich meebrengt. De aanbieders benaderen ook de gemeente om hierover af te stemmen. Dit geldt voor de reguliere kinderopvangorganisaties, maar ook voor de aanbieders van voorschoolse educatie. Wij spreken met de aanbieders van voorschoolse educatie onder andere over mogelijkheden voor extra inzet voor het behoud en aantrekken van personeel. Vanuit zowel de kinderopvang als vanuit de gemeente bieden we extra subsidie per 1 januari 2022 voor de inzet van pedagogisch beleidsmedewerkers/coaching om werkdruk voor het personeel waar mogelijk te verlichten en verzwaring van de werkdruk te voorkomen. We blijven met elkaar in gesprek over mogelijke aanvullende interventies.

Fusie Kind&Co Ludens

Tevens willen we u informeren over de fusie tussen drie aanbieders van voorschoolse educatie, te weten: SAMEN Kinderopvang, Stichting Ludens en Stichting Kinderopvang Midden Nederland Kind & Co (hierna: Stichting KMN Kind & Co). De aanvraag hiertoe is de afgelopen maanden beoordeeld door de Inspectie Kinderopvang. Op basis van de bevindingen is vervolgens toestemming verleend voor de fusie. Samenhangend hiermee heeft Stichting KMN Kind & Co haar naam gewijzigd in Stichting Kind & Co Ludens. Dit betekent dat alle kinderopvangvoorzieningen -waaronder ook voorschoolse educatie voorzieningen- die vielen onder de houders SAMEN Kinderopvang en Stichting Ludens per 5 oktober 2021 vallen onder Stichting Kind & Co Ludens. Deze kinderopvangorganisatie geeft momenteel samen met nog twee andere organisaties uitvoering aan de voorschoolse educatie in de stad Utrecht. Deze fusie brengt het aantal huidige aanbieders van voorschoolse educatie van vijf naar drie. Dit voldoet nog steeds aan de eerdere wens van de raad om bij de uitvraag uit te gaan van minimaal twee en maximaal acht aanbieders.

Wij blijven ons met onze partners inzetten op het vergroten van het bereik van voorschoolse educatie en op de ontwikkeling van de allerjongste inwoners van onze stad.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Bijlage 1 Stedelijke bereikcijfers en bereikcijfers per wijk

	Okt 2018	Apr 2019	Okt 2019	Mrt 2020	Apr 2020	Okt 2020	Apr 2021	Okt 2021
Totaal aantal peuters	6.215	6.362	6.241	6.269	6.263	6.205	6.359	6.200
Peuters met een voorschooladvies	1.395 (22,4%)	1.457 (22,9%)	1.407 (22,5%)	1.400 (22%)	1.395 (22,3%)	1.373 (22,1%)	1.408 (22,1%)	1.423 (23%)
Toestemming doorgeven naar VE	1.350 (97%)	1.403 (96%)	1.343 (95%)	1.322 (94%)	1.319 (95%)	1.306 (95%)	1.324 (94%)	1.335 (94%)
Aangemeld bij VE*	1.301 (96%)	1.341 (96%)	1.240 (92%)	1.064 (80%)	1.146 (87%)	1.041 (80%)	1.007 (76%)	1.070 (80%)
Geplaatste aangemelde peuters**	1.239 (95%)	1.264 (94%)	1.159 (93%)	943 (89%)	1053 (92%)	921 (88%)	957 (95%)	978 (91%)
Geplaatst in VE van totaal aantal peuters met VE advies	1.239 (89%)	1.264 (87%)	1.159 (82%)	943 (67%)	1053 (75%)	921 (67%)	957 (68%)	978 (69%)

**Deze cijfers zijn aangepast ten aanzien van eerdere raadsbrieven. Ze zijn nu gerelateerd aan het aantal doorverwezen peuters. Op deze manier hebben we in beeld welk deel van de ouders dat toestemming geeft om de gegevens te delen ook daadwerkelijk aangemeld wordt bij een voorschool.*
*** Dit cijfer is toegevoegd aan de tabel en gerelateerd aan het aantal aangemelde peuters. Op deze manier is inzichtelijk welk deel van de peuters dat zich aanmeldt bij de voorschool hier ook daadwerkelijk aan deelneemt.*

Uit bovenstaande tabel blijkt het volgende:

- De cijfers van oktober verschillen niet heel erg van de cijfers van april 2021. Wel zien we dat een iets hoger percentage ouders zich aangemeld heeft bij de voorschool. Maar ook dat een kleiner percentage van de aangemelde ouders daadwerkelijk geplaatst is. Het stedelijk bereikcijfer laat een hele kleine toename zien (+1%).
- Het aantal peuters met een advies voor de voorschool is heel licht gestegen t.o.v. april 2021.
- Van dit aantal peuters geeft circa 94% van de ouders toestemming om hun gegevens te delen met de aanbieders van voorschoolse educatie. Dit percentage is gelijk gebleven ten opzichte van april.
- Van de ouders die akkoord hebben gegeven voor het delen van hun gegevens heeft 80% hun peuter aangemeld bij een voorschool. Dit percentage is toegenomen ten opzichte van april.
- Een groot deel van de peuters die aangemeld worden voor de VE wordt ook daadwerkelijk geplaatst (91%). Dit percentage is gedaald ten opzichte van april.
- Als we kijken naar alle peuters met een voorschooladvies in Utrecht, dan neemt in totaal 69% ook daadwerkelijk deel aan voorschoolse educatie. Dit is nagenoeg hetzelfde percentage als in april 2021.
- We zien in maart 2020 een dip in het bereik als gevolg van de harmonisatie.
- In april 2020 zagen we dat de cijfers verder stegen ten opzichte van maart 2020. Daarna zien we weer een daling in de cijfers. Wij vermoeden dat dit een gevolg is van corona; ouders waren minder geneigd hun kinderen in te schrijven bij de voorschool of schreven hun kinderen weer uit.

Tabel 2 Bereik cijfers per wijk oktober 2021

	Totaal peuters	Geïndiceerde peuters	Doorverwezen aan VE	Aangemeld bij VE	Geplaatst in VE van aangemelde peuters	Geplaatst van totaal geïndiceerde peuters
Binnenstad	89	9 (10%)	7 (78%)	10 (142%)	10 (100%)	10 (111%)
Leidsche Rijn	1173	195 (17%)	177 (91%)	156 (88%)	138 (88%)	138 (71%)
Noordoost	622	33 (5,3%)	30 (91%)	61 (185%)	59 (97%)	59 (178%)
Noordwest	707	165 (23,3%)	155 (94%)	134 (86%)	134 (100%)	134 (81%)
Oost	319	17 (5,3%)	16 (94%)	26 (163%)	24 (92%)	24 (141%)
Overvecht	654	411 (63%)	393 (96%)	293 (75%)	255 (87%)	255 (62%)
Vleuten-De Meern	1066	116 (11%)	108 (93%)	90 (83%)	90 (100%)	90 (78%)
West	464	70 (15%)	65 (93%)	54 (83%)	48 (89%)	48 (69%)
Zuid	481	110 (23%)	105 (95%)	56 (53%)	55 (98%)	55 (50%)
Zuidwest	613	290 (47%)	272 (94%)	190 (70%)	165 (87%)	165 (57%)
Overig	13	7	7			

Toelichting op de tabel
In bovenstaande tabel is per wijk het totaal aantal peuters (kolom 2) in de betreffende wijk aangegeven, het aantal peuters met een indicatie (kolom 3), het aantal peuters waarvan ouders akkoord hebben gegeven op het delen van de gegevens met toeleiding (kolom 4), het aantal peuters waarvan ouders zich hebben aangemeld bij een voorschool in de wijk (kolom 5), het aantal peuters dat daadwerkelijk deelneemt aan voorschoolse educatie in de wijk (kolom 6). De percentages in deze kolommen zijn steeds gerelateerd aan het aantal in de kolom ervoor. In kolom 7 is het totale bereikcijfer gegeven ten opzichte van het totaal aantal geïndiceerde peuters in de wijk, zijnde het daadwerkelijke bereikcijfer. Het komt voor dat ouders soms in de ene wijk een indicatie krijgen en zich in een andere wijk inschrijven voor de voorschool, Hierdoor kunnen de wijkpercentages vertekend zijn en komen sommige wijken bijvoorbeeld boven de 100% uit.

Uit de tabel blijkt dat vooral Overvecht, Zuid en Zuidwest onder het stedelijke gemiddelde uitkomen van 69%. Het bereikcijfer is Overvecht is wel licht gestegen ten opzichte van april. De bereikcijfers is de wijken Zuid en Zuidwest zijn echter gedaald ten opzichte van april.